

ALŽBETKA, n. o., ŠKOLSKÁ 429/4, 052 01 SPIŠSKÁ NOVÁ VES

**PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY,
ALŽBETKA, n. o.**

SPIŠSKÁ NOVÁ VES

01. 04. 2026

Vysvetlivky a skratky

- CPP – Centrum poradenstva a prevencie
- IPROD – Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa
- MsÚ – Mestský úrad
- NRS – Náhradná rodinná starostlivosť
- OcÚ – Obecný úrad
- PVP – Plán výchovnej práce
- RÚVZ – Regionálny úrad verejného zdravotníctva
- RZP – Rýchla zdravotná pomoc
- SPODaSK – Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- ŠZŠ – Špeciálna základná škola
- ÚPSVaR – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
- ZŠ – Základná škola
- ZUŠ – Základná umelecká škola

Náležitosti programu Centra pre deti a rodiny

a) kontaktná adresa centra a telefónne číslo alebo iný kontaktný údaj centra

Kontaktná adresa: Centrum pre deti a rodiny, ALŽBETKA, n. o.
Školská č. 429/4, 052 01 Spišská Nová Ves

Telefonické kontakty: Riaditeľ – 0915 872 101, 053/4298973
Sociálny pracovník a psychológ – 0911 220 535, 053/4298973
Pohotovostný mobil – 0911 220 535
Samostatne usporiadaná skupina na Školskej – 0918 465 437
Samostatne usporiadaná skupina na Rastislavovej – 0911 720 535

Mailová adresa: alzbetka.snv@gmail.com

b) adresa miesta vykonávania opatrení alebo miest vykonávania opatrení, ak sa opatrenia vykonávajú vo viacerých budovách centra

- 1.) Centrum pre deti a rodiny, ALŽBETKA, n. o.
Školská č. 429/4, 052 01 Spišská Nová Ves
- 2.) Centrum pre deti a rodiny, ALŽBETKA, n. o.
Rastislavova 1274/1, 052 01 Spišská Nová Ves

c) účel centra

Centrum pre deti a rodiny ALŽBETKA, n. o., (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na účel vykonávania opatrení podľa zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov podľa:

- § 45 ods. 1 písm. a), ktoré dočasne nahrádzajú dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia;
- § 46 ods. 1 písm. b) bodu 2, pre plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladú dospelú, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

d) druh vykonávaných opatrení

Centrum je zariadenie zriadené na účel vykonávania opatrení podľa § 49 ods. 1 písm. a), b), c) zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré dočasne nahrádza dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu:

- o nariadení neodkladného opatrenia,
- o uložení výchovného opatrenia,
- o nariadení ústavnej starostlivosti.

Centrum podľa tohto zákona vykonáva aj opatrenia podľa § 46 ods. 1 písm. b) bodu 2. pobytovou formou na základe dohody o predĺžení pobytu plnoletej fyzickej osoby, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

e) forma vykonávania opatrení

Centrum vykonáva opatrenia podľa zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov podľa účelu, na ktorý bolo zriadené - **pobytovou formou**.

f) opis cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou sú deti vo veku od 0 - 18 rokov, ktoré sú do centra umiestnené na základe rozhodnutia súdu o uložení neodkladného opatrenia a výchovného opatrenia alebo o nariadení ústavnej starostlivosti a mladí dospelí, t. j. deti, ktoré boli v centre umiestnené na základe nariadenej ústavnej starostlivosti, po dosiahnutí plnoletosti požiadali o predĺženie pobytu v centre a bola medzi nimi a centrom uzatvorená dohoda o predĺžení pobytu mladému dospelému.

Centrum toho času nezamestnáva profesionálnych rodičov, ale v prípade potreby podľa § 51, ods. 6, písm. b) a c) má vytvorené podmienky aj na prijatie dieťaťa mladšieho ako 6 rokov.

Dieťa mladšie ako 6 rokov môže byť do zariadenia prijaté vtedy, ak sa jedná o dieťa:

- ktoré je umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak súd koná vo veci výchovného opatrenia pobytovou formou, a umiestnenie v profesionálnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia,
- v ktorého záujme je z dôvodu zachovania súrodeneckých väzieb spoločné umiestnenie súrodencov a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej rodine je spojené so závažnou prekážkou.

Centrum svoju činnosť poskytuje deťom **v rámci Košického kraja**, prípadne v rámci okolitých krajov.

h) celkový počet

Celkový počet miest v centre, ktoré vykonáva opatrenia pobytovou formou:

1. Celkový počet miest v centre je **20 miest**. Centrum vykonáva opatrenia v **2 budovách**:
 - Rodinný dom na adrese Školská 429/4, 052 01 Spišská Nová Ves – **10 miest**.
 - Rodinný dom na adrese: Rastislavova 1274/1, 052 01 Spišská Nová Ves – **10 miest**.
2. Celkový počet skupín v centre je: **2 skupiny**.
3. Celkový počet samostatne usporiadaných skupín v centre v členení podľa druhu uvedeného v § 51 ods. 1 písm. b) zákona: je **2 skupiny** a to:
 - **1 samostatná skupina** na adrese Školská 429/4, Spišská Nová Ves – **10 miest**.
 - **1 samostatná skupina** na adrese Rastislavova 1274/1, Spišská Nová Ves – **10 miest**.

i) opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

• **Opis vnútorných priestorov centra**

Prvá samostatne usporiadaná skupina je ubytovaná v budove ALŽBETKA n. o., Školská 429/4, Spišská Nová Ves. Budova je zrekonštruovaný objekt v roku 2005.

- *Podzemné podlažie* – vstup schodiskom z prízemia objektu, miestnosť na pranie, sušiareň, žehliareň, sklad a kotolňa.
- *Prvé nadzemné podlažie* – hlavný vstup, hala, samostatná prevádzka Súkromnej materskej školy Alžbetka, knižnica, kaplnka, tri kancelárie, priestor pre návštevy, hygienické zariadenie, šatne detí.
- *Druhé nadzemné podlažie*
 - vstup uzatvoreným schodiskom a upratovacia komora;
 - 4 izby pre deti, 2 kúpeľne (sprchy, umývadlá, WC) a miestnosť s WC a umývadlom;
 - samostatná miestnosť pre odbornú individuálnu prácu s dieťaťom;
 - hala - priestor pre spoločenské aktivity a oddych detí;
 - kuchyňa s jedálňou a príslušným skladom;
 - pracovňa pre vychovávateľov a šatňa s kúpeľnou (sprcha, umývadlo, WC);
 - multifunkčná miestnosť (sprcha, umývadlo, WC).
- *Exteriér budovy*
 - Budova centra je skrášlená okrasnými stromami, kvetinovými záhonmi a skalkami. Dotvára ju vlastný dvor so záhradou. Je zabezpečená oplotením.

Druhá samostatne usporiadaná skupina je ubytovaná v prenajatých priestoroch nehnuteľnosti na adrese Rastislavova 1274/1 v Spišskej Novej Vsi. Objekt je trojpodlažnou budovou situovanou v centre mesta.

Ide o zrekonštruovaný objekt, ktorý má ALŽBETKA, n. o., v nájme na základe zmluvy.

Prvé nadzemné podlažie – hlavný vstup s exteriérovým schodiskom z dvora objektu, po vstupe do budovy sa nachádza chodba so zádverím.

- vpravo sú tri menšie sklady a kúpeľňa detí (sprcha, umývadlo, WC a práčka);
- oproti vchodu je pracovná miestnosť personálu s vlastným vstupom z exteriéru a zariadenie pre osobnú hygienu (umývadlo, WC, sprchovací kút);
- vľavo je kuchyňa s jedálňou;
- spoločenská miestnosť/obývačka/herňa - priestor pre spoločenské aktivity a oddych detí;
- izba detí.

Druhé nadzemné podlažie

- vstup je schodiskom vedúcim od hlavného vstupu;
- vľavo je izba detí;
- vpravo je zariadenie pre osobnú hygienu detí (sprcha, umývadlo, WC a práčka);
- vpravo od schodiska je aj vstup do 3 izieb detí, prostredná je vzájomne priechodná.

Exteriér budovy

- Budova CDR je samostatne stojaci objekt situovaný v rámci obytnej zástavby mesta s vlastným vstupom do dvora. Po celom obvode je oplotený, v zadnej časti zatrávnový, upravený s prestrešeným záhradným sedením. Na dvore sú hojdačky, trampolína, vyvýšené záhony a sklad záhradného vybavenia.

- **Opis vonkajších priestorov centra**

ALŽBETKA, n. o., má vlastný dvor a záhradu prispôsobené na celoročný pobyt detí vonku. V záhrade sú dva altánky, murované ohnisko, trampolína, záhradný domček pre deti, hojdačky, pieskovisko, detské ihrisko s preliezkami, šmýkačka, pružinová hojdačka a zostava fitness sady na cvičenie.

Exteriér má krytú terasu vybavenú hojdačkou, sedacou súpravou a konferenčným stolíkom pre chvíle oddychu.

K dispozícii je duchovný a oddychový kútik s lavičkami a lurdskou jaskynkou.

Uvedený vonkajší priestor využívajú obidve samostatne usporiadané skupiny.

- **Opis podmienok zachovania súkromia a podmienok na osobnú hygienu**

Centrum je usporiadané a materiálne doplňované tak, aby bolo na úrovni štandardného bývania. Vybavenie centra vytvára priestor s prvkami pedagogiky M. Montessori pre upevnenie pocitu bezpečia, istoty a pokoja dieťaťa s možnosťami rozvoja jeho tvorivosti a samostatnosti.

Každé dieťa má vlastnú posteľ a priestor na odkladanie osobných vecí pozostávajúci zo skrine, nočného stolíka a spoločného stola. Skrine sú uzamykateľné. Ak si dieťa praje uzamykanie osobných vecí alebo je zamykanie skriň potrebné z dôvodu možného odcudzenia vecí deťmi navzájom, centrum pristupuje k uzamykaniu skriň alebo izieb. Kľúč od izby zostáva vždy v zariadení. Kľúč od skrine môže mať dieťa pri sebe, pričom na požiadanie zamestnanca centra skriň otvorí. V prípade vlastníctva kľúča od skrine je daná skutočnosť zaznamenaná v IPRODe a PVP. Vychovávatelia pôsobia na deti a vykonávajú preventívne aktivity zamerané na uvedenie si ochrany osobného vlastníctva, preventívne aktivity zabraňujúce delikventnému správaniu (krádežiam, nedovolenému alebo svojvoľnému požičiavaniu si cudzích vecí...).

Skupiny majú vytvorené pravidlá pre zachovávanie súkromia a rešpektovanie osobného priestoru. Ak sa v centre nachádza mladý dospelý, centrum vytvára podmienky a priestor pre jeho samostatné fungovanie.

Priestory v centre umožňujú spoločné ubytovanie súrodencov. Ak je to potrebné, umožňujú aj oddelené ubytovanie chlapcov a dievčat, čím sa zároveň vytvára bezpečný priestor pri prezliekaní a zachovávaní osobnej hygieny. Aj pri osobnej hygiene sa deti učia tolerancii a ohľaduplnosti, s dôrazom na zachovanie potrebného súkromia dieťaťa. Vychovávatelia do týchto priestorov vstupujú citlivo a s rešpektom. Pri osobnej hygiene asistujú len mladším deťom alebo deťom v prípade potreby alebo na požiadanie deťmi. Staršie deti a tie, ktoré majú osvojené hygienické návyky sa umývajú samé, pričom dvere do kúpeľne sa z bezpečnostných dôvodov nezamykajú. Staršie deti sa môžu počas hygieny zamykať, potom kľúč od kúpeľne vrátia vychovávateľovi.

Rodičov a iné blízke osoby detí, ako aj iné návštevy prijímame v priestoroch na prízemí v návštevnjej miestnosti.

Do budúcnosti plánujeme vytvoriť pre víkendové pobyty rodičov a iných blízkych osôb detí v zariadení vhodnejšie podmienky cez isté stavebné úpravy a práce.

j) počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov podľa § 4; ak centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť podľa § 49 ods. 5 zákona, program centra obsahuje aj informáciu o zabezpečení tejto odbornej pomoci alebo činnosti inými odborníkmi

Zamestnanci Centra pre deti a rodiny, ALŽBETKA, n. o.:

- **riaditeľ n. o.** - II. stupeň VŠ (0,5 úväzok)

odborný tím centra:

- **zodpovedný zástupca** - II. stupeň VŠ (0,5 úväzok)
- **sociálny pracovník** - II. stupeň VŠ sociálna práca (1 úväzok)
- **psychológ** - II. stupeň VŠ psychológia (1 úväzok)

výchova v dvoch samostatne usporiadaných skupinách:

- **vychovávateľ** - I. a II. stupeň VŠ; úplné stredné odborné vzdelanie s požadovanými kvalifikačnými predpokladmi v súlade s vyhláškou č. 1/2020 Z. z. o kvalifik. predpokladoch pedagóg. a odborných zamestnancov (4,5 úväzkov)
- **pomocný vychovávateľ** - najmenej úplné stredné a úplné stredné odborné vzdelanie (6 – 7,5 úväzkov)

administratíva a prevádzka:

- **ekonóm, administratívny a personálny pracovník** - SŠ ekonomika, I. VŠ (spolu: 1 úväzok)
- **gazdina** - stredné odborné vzdelanie (0,25 úväzok)
- **údržbár** - údržbárske práce na základe dohody, na určitý čas podľa potrieb.

Odbornú pomoc alebo činnosť, ktorá je v záujme dieťaťa, centrum zabezpečuje aj u iných poskytovateľov. Dlhodobu využíva služby:

- klinického psychológa,
- pedopsychiatrickej ambulancie,
- centra poradenstva a prevencie (CPP) – odborná psychologická a špeciálnopedagogická diagnostika,
- príslušníkov policajného zboru SR, tím psychológov z občianskeho združenia IPčko a iné, a zamestnancov orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – preventívne programy a aktivity,
- canisterapie, hipoterapie – ktoré môžeme definovať ako liečebný kontakt človeka a zvierata. Sú súčasťou zooterapie i metódou rehabilitácie, slúžiacou k podpore psychosociálneho zdravia detí a plnoletých fyzických osôb. Využívame ich na uvoľnenie napätia, agresivity, autoregulácie, nácviku zodpovednosti a pod.

k) opis spôsobu oznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra

1. Dieťa je s programom centra oboznámené pracovníkmi odborného tímu čo najskôr po príchode, s prihliadnutím na jeho aktuálny psychický stav.

- Oboznámenie sa koná individuálne, závisí to od veku a mentálnej i sociálnej úrovne dieťaťa; je rešpektovaná individualita dieťaťa, vychádzame zo stavu a emocionálneho prežívania situácie samotným dieťaťom, veku a jeho mentálnych schopností.
- Realizuje sa formou priateľského rozhovoru a vytvorenej príjemnej atmosféry pre dieťa.
- V rozhovore predstavíme zariadenie, spôsob fungovania – dôležité sú pravdivé informácie pre dieťa. V prípade potreby alebo nejasnosti, resp. uplatňovaní jeho obsahu je dieťaťu opakovane poskytnutá možnosť vysvetlenia programu centra.

- Vhodnou formou oboznámime dieťa s jeho základnými osobnými právami i povinnosťami.
- Vysvetlíme možnosti kontaktu s rodičmi a inými blízkymi.
- Menšiemu dieťaťu uľahčíme pochopiť program vhodným spôsobom napr. aj na výveske, na dostupnom mieste s možnosťou grafického/obrazového spracovania.
- Dieťaťu predstavíme deň v našom centre, všetko, čo ho čaká a čo sa mu ponúka: Vnútny program centra, zapájanie sa do programu centra, práva a povinnosti dieťaťa.
- V rozhovore predstavíme dieťaťu „jeho tetu“ (kľúčového pracovníka), ktorý mu je k dispozícii.
- Informácia o oboznámení sa dieťaťa s Programom centra je zaznamenaná v IPRODe.

2. Rodičia a iné blízke osoby sú s programom centra pri umiestňovaní dieťaťa oboznámení sociálnym pracovníkom, v prípade jeho neprítomnosti iným pracovníkom odborného tímu.

Ak pri umiestňovaní dieťaťa rodičia nie sú prítomní:

- sociálny pracovník, v prípade jeho neprítomnosti pracovník odborného tímu, oboznámi rodičov s programom centra osobne pri ich prvej návšteve centra, počas prvej návštevy v rodine, na prípadovej konferencii, prípadne telefonicky;
- vysvetlenie jednotlivých bodov programu centra s možnosťou podať rodičom alebo iným osobám dôkladnejšie vysvetlenie programu a spôsobu fungovania centra môže byť aj jedným z bodov prípadovej konferencie.

3. Iné fyzické osoby majú možnosť oboznámiť sa s Programom centra na webovom sídle centra <https://cdr.alzbetka-no.sk/program-cdr/> . V tlačenej podobe je k dispozícii priamo v centre.

I) opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Centrum vytvára podmienky na vykonávanie odborných metód práce s dieťaťom a jeho rodičom, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, inou blízkou osobou alebo so žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť.

Naše centrum zabezpečuje plnenie účelu najmä vykonávaním sociálnej práce, psychologickej pomoci a starostlivosti, výchovou a ďalšími odbornými činnosťami, ktoré zodpovedajú odborným metódam práce uvedených v programe centra.

Pri práci s jednotlivcom rešpektujeme jeho individualitu, vytvárame atmosféru dôvery, čo umožňuje lepšie poznanie a následne napĺňanie potrieb dieťaťa. Pri práci v skupine dávame možnosť spolurozhodovať o daniach v skupine ako aj o veciach, ktoré sa týkajú jeho samého.

1. Metódy sociálnej práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami

- **Pozorovanie** – je neoddeliteľnou súčasťou práce sociálneho pracovníka pri procese diagnostikovania. Ide o zámerné a koncentrované sledovanie dotknutých osôb, čím získavame informácie o správaní, o spôsobe vystupovania, o vzťahoch k okoliu, o vzťahu k materiálnym veciam, o ich názoroch, pocitoch a pod.
- **Empatické počúvanie** – našou snahou je hĺbkové vnímanie druhej osoby, toho, čo sa v nej deje, jej pocity, potreby. Umožňuje nám to odhaliť skutočné motívy jej slov a jednania.

- **Rozhovor** – ako základná forma medziľudskej komunikácie, nám umožňuje získavať informácie z priamej sociálnej interakcie zúčastnených osôb.
- **Vysvetľovanie** – v prípade nedostatočne pochopených okolností, alebo príčin niečoho, čo nie je dosť jasné, je našou snahou objasniť dané javy tak, aby sa stali zrozumiteľnými a pochopiteľnými pre všetky zúčastnené osoby.
- **Podpora** – je jedným z najúčinnějších nástrojov proti strachu a stresu. Je dôležité iným osobám poskytnúť pocit, že nám na nich záleží, že sú pre nás dôležité a že stojíme pri nich bez akéhokoľvek odsudzovania ich momentálnej životnej situácie. Týmto vytvárame atmosféru dôvery, čo nám umožňuje lepšiu vzájomnú spoluprácu pri riešení problémov.
- **Prevenia** – prostredníctvom poradenstva a preventívnych programov sa centrum snaží predchádzať, či zabraňovať vzniku sociálno-patologických javov u osôb, ktoré máme v starostlivosti, alebo s ktorými prichádzame do kontaktu pri riešení ich životnej situácie.
- **Prípadová konferencia** – pri umiestnení dieťaťa do centra realizujeme v spolupráci s ÚPSVaR prípadovú konferenciu do 2 týždňov od umiestnenia dieťaťa za účelom stanovenia plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou. V prvom rade ide vždy o sanáciu dieťaťa do jeho prirodzeného rodinného prostredia. Využívame spoluprácu širokého spektra osôb, či subjektov, ktoré môžu akýmkoľvek spôsobom napomôcť k dosiahnutiu tohto cieľa. V prípade neúspešnosti tohto cieľa, sa cieľ mení na sprostredkovanie náhradnej rodinnej starostlivosti, resp. na prípravu na osamostatnenie.
- **Stretnutie rodinného kruhu** – ide o model práce s ohrozenou rodinou, ktorým chceme dosiahnuť hlavný cieľ a tým je mobilizácia prirodzenej podpornej siete okolo dieťaťa. Príbuzných a ľudí spätých so životom dieťaťa stimulujeme aby sami vytvárali plán riešenia pre dieťa a preberali za neho zodpovednosť podľa ich možností.
- **Zber informácií** – člen odborného tímu počas jednotlivých stretnutí s dieťaťom alebo fyzickou osobou, aktívne zbiera o nich všetky potrebné informácie. Účelom je ich lepšie spoznanie a nastavenia adekvátnej pomoci, ktorá vyvstáva z ich potrieb.
- **Stanovenie anamnézy** – sociálny pracovník centra zostavuje sociálnu anamnézu, ktorej obsahom je dostatok údajov o dieťati, jeho rodine, škole, jeho problémoch atď. Sociálna anamnéza teda obsahuje rodinnú analýzu užšieho prostredia, ale aj širšieho prostredia dieťaťa za účelom stanovenia vhodnej pomoci.
- **Komplexné posúdenie situácie dieťaťa vrátane jeho aktualizácie** – ide nám o dôslednú analýzu situácie dieťaťa a jeho rodiny, ktorá následne je podkladom k nastaveniu procesu práce s nimi a to prostredníctvom vykonávania opatrení. Tie zohľadňujú najvyšší záujem dieťaťa ako aj jeho priaznivý psychický, fyzicky a sociálny vývin.
- **Vypracovanie sociálneho plánu práce s dieťaťom** – písomne vypracujeme sociálny plán práce s dieťaťom, v ktorom stanovíme už konkrétne úlohy na dosiahnutie požadovaného cieľa. Pri určovaní úloh vychádzame zo zhodnotenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, z odôvodnenia miery jeho ohrozenia, ako aj z vývoja celej jeho situácie.
V prípade mladého dospelého v spolupráci s ním písomne vypracujeme plán prípravy na osamostatnenie sa najmenej jeden rok pred dovŕšením plnoletosti. Osamostatnením sa považuje možnosť vhodného zamestnania (schopnosť samostatne sa živiť) a bývania.
- **Vedenie spisovej dokumentácie** – v centre vedíme prehľadné a jednotné dokumentácie detí, prípadne mladých dospelých, ktorých obsahom sú aj postupy, metódy a techniky práce s dieťaťom a jeho rodinou. Táto dokumentácia predstavuje komplexné informácie o priebehu starostlivosti o dieťa, či mladého dospelého.
- **Podpora väzieb** – jednou z najdôležitejších úloh centra je určite neustála podpora a posilňovanie väzieb medzi deťmi a rodičmi, deťmi a blízkymi osobami, deťmi a ich

súrodencami a to hlavne prostredníctvom návštev, či už v centre, alebo priamo v rodine. Zároveň im umožňujeme aj krátkodobé pobyty u rodičov, telefonické kontakty a pod.

- **Posilňovanie rodičovských zručností** – zameriavame sa na kľúčové rodičovské zručnosti, ktoré sú dôležité pre správny vývin a výchovu dieťaťa. Snažíme sa, aby rodičia pochopili a osvojili si postupy starostlivosti o telesné ale aj duševné zdravie dieťaťa.
- **Participácia na tvorbe sociálneho plánu práce s rodinou** – centrum je súčasťou multidisciplinárneho tímu, ktorý sa podieľa na tvorbe sociálneho plánu práce s rodinou.
- **Sociálne poradenstvo** – centrum podľa potreby poskytuje cez sociálneho pracovníka sociálne poradenstvo ako odbornú činnosť zameranú na pomoc fyzickým osobám, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej situácii. Odborné činnosti sú založené na vzťahu, podpore, pomoci a rozvoji, čo slúži na orientáciu, zmiernenie negatívnych návykov, alebo spôsobov správania sa fyzických osôb a ich začlenenia sa do rodiny, prípadne spoločenského rámca.
- **Distribučné poradenstvo** – sociálny pracovník centra podľa potreby odporučí, alebo sprostredkuje ďalšiu odbornú pomoc rodičovi, dieťaťu, alebo inej fyzickej osobe.
- **Sociálna asistencia** – ak si to vyžaduje potreba, ako je pomoc rodičom, deťom, iným fyzickým osobám napr. pri vybavovaní dokladov, pri hľadaní zamestnania, pomoc pri komunikácii so súdmi, školou a pod. sociálny pracovník poskytuje sociálnu asistenciu.
- **Sociálna intervencia** – v prípade potreby centrum prostredníctvom sociálneho pracovníka, priamo zasahuje do spôsobov konania jednotlivých členov rodiny. Realizácia sociálnej intervencie sa uskutočňuje prostredníctvom plánu sociálnej práce.

2. Metódy výchovnej práce s dieťaťom

Výchova predstavuje ťažisko procesu socializácie. Ide o sociálno-výchovné pôsobenie na dieťa, zamerané hlavne na jeho citový, rozumový a mravný vývin. V našom centre **uplatňujeme prvky a princípy pedagogiky M. Montessori** v úsilí napomôcť odhaleniu skutočnej prirodzenosti dieťaťa, v pripravenom prostredí, oboznámením sa s pomôckami, ktoré sa dieťaťu ponúkajú. Vychovávateľ pôsobí ako pomocník a priateľ, uvážlivo, taktne a flexibilne. Pomáha dieťaťu objavovať a učiť sa, prejavuje mu maximálnu otvorenosť, ústretovosť a trpezlivosť. Touto metódou podporujeme dieťa pri rozvíjaní jeho poznatkov a zručností a vedieme ho k samostatnosti.

Výchovou chceme dieťaťu vštepiť základné hodnoty, ako sú láska, priateľstvo, skromnosť, solidarita, obetavosť, česťnosť, tolerancia, úcta ku každému, sebadisciplína a pod. Pri rozumovom vývine preferujeme dôležitosť procesu nad výsledkom, čo umožňuje dieťaťu napredovať svojim tempom v rámci svojich možností a schopností. Výchovnými procesmi cieľavedome, zámerné a postupne rozvíjame etické a estetické hodnoty dieťaťa, formujeme jeho postoje a názory a tým rozvíjame všetky jeho duševné a telesné schopnosti.

Medzi ďalšie využívané metódy výchovnej práce s dieťaťom patria:

- **Rešpektovanie individuality dieťaťa** – na skupine vnímame dieťa ako rovnocenného, čím vzťah s vychovávateľom je postavený na vzájomnom rešpekte a zodpovednosti. To znamená, že spôsob komunikácie s ním, rešpektovanie jeho individuality, načasovanie zručností ktorým sa učí prispôsobujeme tomu, čo je pre neho jedinečné.
- **Pozorovanie** – je neoddeliteľnou súčasťou procesu diagnostikovania aj vo výchove. Ide nám o zámerné a pozorné sledovanie dieťaťa, prostredníctvom ktorého získavame informácie o jeho správaní, spôsobe vystupovania, vzťahu k okoliu, k materiálным veciam, o jeho názoroch, pocitoch a pod. Pozorovanie napomáha konkrétnej pomoci dieťaťu.
- **Pomoc pri adaptácii** – ide o tímovú prácu centra, ktorej cieľom je, aby každý zamestnanec vo veľkej miere prispel k uľahčeniu adaptácie dieťaťa v jeho „novom domove“. Cieľom

je pomôcť dieťaťu zvyknúť si na nové prostredie, zvládnuť emočnú labilnosť a stabilizovať jeho prežívanie.

- **Empatické počúvanie** – vychovávateľ sa snaží o hĺbkové vnímanie dieťaťa, toho, čo sa v ňom deje, čo prežíva, čo potrebuje. To umožňuje odhaliť skutočné motívy jeho slov a správania.
- **Rozhovor** – využívame ako základnú formu komunikácie. Vychovávateľ si empatickým rozhovorom získava dôveru dieťaťa a zároveň sa dozvedá cenné informácie o dieťati, jeho živote a prežívaní. Dieťa nadobúda komunikačné zručnosti a učí sa otvorenosti. Rozhovor využívame aj ako prostriedok na vzájomné riešenie prípadných problémov.
- **Usmerňovanie** – pri práci s deťmi sa centrum snaží o zosúladenie toho, čo majú deti rady s tým, čo je v skutočnosti dobré a potrebné. Usmerňovaním pomáhame dieťaťu pri rozlišovaní, ponúkame mu možnosti, z ktorých si môže vybrať a sprevádzame ho pri jeho slobodnom a správnom rozhodnutí.
- **Vzdelávanie** – zamestnanci centra vo výchove napomáhajú každému dieťaťu pri príprave na vyučovanie, kde si dieťa zámerne a postupne osvojuje poznatky a fakty, vytvára vedomosti, zručnosti a návyky. Podstatou je proces učenia sa, memorovanie a opakovanie v súlade s výchovno-vzdelávacím programom dieťaťa a v spolupráci so školou.
- **Prevenčia** – prostredníctvom poradenstva a preventívnych programov sa v centre snažíme predchádzať, či zabraňovať vzniku sociálno-patologických javov zverených detí.
- **Humanizácia výchovy** – zameriavame sa na jedinečnosť každého dieťaťa, jeho sebarozvoj, celostnosť jeho rozvoja a prioritu vzťahovej dimenzie cez tri druhy vzťahov: vzťah k sebe samému, k ľuďom a k svetu.
- **Motivačné metódy** – pri výchove dieťaťa je motivácia jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť života dieťaťa. Je pre neho dôležité, aby sa venovalo činnostiam a práci, ktorá ho motivuje, oduševňuje a naplňa. Využívame metódy zamerané na vzbudenie jeho záujmu o stanovené aktivity a činnosti.
- **Hra ako metóda** – v centre je využívaná mnohokrát, keďže primerane a žiaduco pôsobí na perceptuálno-motorický, kognitívny a citovo-sociálny vývin dieťaťa. Podstata hry spočíva v tom, že vychádza z možností dieťaťa, je preň prirodzene zvládnuteľná a podporuje jeho psychickú rovnováhu.

3. Metódy psychologickkej pomoci a starostlivosti v centre

Psychológ v centre vykonáva psychologickú diagnostiku, poskytuje individuálne, skupinové alebo hromadné psychologické poradenstvo, prevenciu a intervenciu deťom so zameraním na výchovu a vzdelávanie, poskytuje psychologické poradenstvo zákonným zástupcom a zamestnancom v oblasti rodinných vzťahov v súvislosti s deťmi.

Metódami psychologickkej starostlivosti využívanými v centre sú:

- **Štúdium dokumentácie každého dieťaťa a výmena získaných informácií** – štúdium spisu, dostupnej anamnézy dieťaťa, lekárskeho záznamov, správ zo škôl, CPP, ÚPSVaR a pod.
- **Úvodná vstupná psychologická intervencia** – psychológ vysvetlí dieťaťu svoju úlohu pri práci s dieťaťom a predstaví frekvencie a dĺžky vzájomných stretnutí. Pracuje na vytvorení vzťahu s dieťaťom, založenom na vzájomnej dôvere, akceptácii a empatii.
- **Sledovanie procesu adaptácie dieťaťa** – pozorne sa sleduje adaptačný proces dieťaťa a zároveň adaptáciu skupiny na nového člena. Doba adaptačného procesu je individuálna, závisí od situácie dieťaťa, jeho veku, rozumových a osobnostných dispozícií.
- **Skríning psychomotorického vývinu dieťaťa** – hodnotí sa tu úroveň psychomotorických schopností dieťaťa vzhľadom k vekovým normám. Pri skríningu sa psychológ opiera

prevažne o skriningové techniky založené na priamom pozorovaní (napr. Gesselova škála) a komunikácií so zamestnancom, ktorý je v priamom kontakte s dieťaťom.

- **Vstupné psychologické diagnostické vyšetrenie** – realizuje sa pomocou testovacej batérie a analýzou anamnestických informácií. Diagnostiku vykonáva psychológ po stabilizácii dieťaťa v centre, najneskôr do 3 mesiacov od príchodu dieťaťa. Zároveň vypracuje správu zo vstupného diagnostického psychologického vyšetrenia.
- **Komplexné posúdenie situácie dieťaťa** – psychológ centra prispieva do spracovania komplexného posúdenia predbežnými diagnostickými závermi, vydáva odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a čiastkových plánov v IPROD-e, stanovuje hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra s dieťaťom.
- **Vyhodnotenie práce s dieťaťom** – v určených termínoch sa vykonáva vyhodnotenie hlavných úloh psychologickéj činnosti psychológa. Vychádza sa z individuálnych a skupinových sedení a ďalších realizovaných činností súvisiacich s dieťaťom.
- **Sprevádzanie dieťaťa** – psychológ centra sprevádza dieťa na odborné vyšetrenie (napr. pedopsychiater, klinický psychológ, CPP a iné odborné vyšetrenie). Sprevádza dieťa i vtedy, ak je dieťa predvolané orgánom činným v trestnom konaní.
- **Individuálne poradenstvo** – po príchode do centra v období adaptácie dieťaťa na nové prostredie sa realizuje vyššia frekvencia stretnutí a práce s dieťaťom. Po adaptácii dieťaťa frekvencia stretávania sa závisí od aktuálnych potrieb dieťaťa a uváženia psychológa.
- **Skupinové poradenstvo** – vykonávame ho v súlade s potrebami detí. Cieľom poradenskej skupiny je pomôcť dieťaťu spoznať seba v rôznych situáciách, vo vzťahu k rôznym ľuďom, získať sociálnu skúsenosť, prípadne nácvik optimálneho spôsobu reagovania a správania.
- **Krízová intervencia** – sa realizuje vždy podľa potreby, identifikuje situáciu a aplikuje krízové poradenstvo, odbornú pomoc a odporúčania podľa charakteru krízovej situácie.
- **Preventívne programy a aktivity** – v spolupráci s odborným tímom psychológ tvorí a realizuje tieto programy a aktivity pre deti umiestnené v centre. Spolupracujeme aj s inými inštitúciami a odborníkmi s cieľom zabezpečiť preventívny program podľa aktuálnych potrieb centra a dieťaťa. Aktivity sú realizované aspoň 4x ročne.
- **Opakované psychologické diagnostické vyšetrenie** – realizuje sa podľa potreby, najmä v situácii, kedy došlo k výrazným zmenám v osobnom či v rodinnom živote dieťaťa, v prípade dožiadania aktuálnej správy zo súdu alebo kurately.
- **Práca s rodinou dieťaťa** – psychológ centra poskytuje poradenstvo aj členom rodiny dieťaťa a ich sprevádzanie v situáciách, ktoré si to vyžadujú. Zisťuje kvalitu vzťahovej väzby, pracuje na udržiavaní rodičovských, súrodeneckých a rodinných väzieb, spolupracuje pri sanácii. Frekvencia práce s biologickou rodinou závisí od viacerých faktorov.
- **Príprava dieťaťa na NRS** – psychológ vykonáva primeranú psychologickú starostlivosť pri príprave na NRS podľa veku a kognitívnych schopností dieťaťa. Zúčastňuje sa aj na interakcii pri NRS medzi dieťaťom a žiadateľom, či orgánom SPODaSK a žiadateľom.
- **Psychologická práca s mladým dospelým** – podľa aktuálnych potrieb mladého dospelého, s jeho súhlasom a podľa uváženia psychológa.

4. Spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce CDR

Spôsob zapájania iných subjektov do odbornej práce centra vychádza predovšetkým z potrieb dieťaťa, jeho rodiny, mladého dospelého, alebo iných plnoletých fyzických osôb a to za účelom ich maximálneho naplnenia. Medzi spolupracujúce subjekty centra patria:

- **Orgán SPODaSK** – cez prípadové konferencie, konzultácie, vyhodnotenie čiastkových plánov sociálnej práce a preventívne programy;

- **Obec, mesto, komunitné centrá** – konzultáciami, poskytnutím súčinnosti pri overovaní starostlivosti o dieťa, zhodnotením situácie rodiny, príspevkami na podporu úpravy rodinných pomerov;
- **Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti** – spoluprácou podľa zdravotných potrieb dieťaťa;
- **Klinický psychológ, pedopsychiater, CPP, IPčko** – realizujú vyšetrenia, pomoc a podporné programy podľa potrieb detí;
- **Školy a školské zariadenia** – spoluprácou pri zaradení dieťaťa do školského vzdelávacieho programu, podporou dieťaťa centra pri výchove a vyučovaní na škole, cez rodičovské spoločenstvo a individuálne konzultácie s triednymi učiteľmi podľa potrieb dieťaťa;
- **Subjekty vykonávajúce podporné a preventívne programy, ako sú RÚVZ, Príslušníci mestskej polície, canisterapeut, hipoterapeut a pod.** – podporou a preventívnymi aktivitami na pozitívny rozvoj detí, na predchádzanie, prehlbovanie alebo zamedzenie nárastu negatívnych sociálno-patologických javov a pod.

n) opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách

Plánovanie výchovnej činnosti – pri plánovaní tím vychovávateľov berie v úvahu vekové zloženie detí na skupine so zreteľom na celkový rozvoj osobností vychádzajúc z ich potrieb. Zohľadňujú sa aj vonkajšie okolnosti akými sú školský rok či prázdniny, ročné obdobie, vychádzajúc z toho, čo prináša samotný život a čím žijú deti na skupine. Dôležitými sú pri plánovaní aj návrhy, želania a nápady samotných detí. Aktivity sú plánované na spoločných poradách s osobným vkladom a prínosom každého zamestnanca vo výchove.

Vyhodnocovanie výchovnej činnosti – na skupine sa realizuje po uplynutí každého mesiaca pri spoločnom stretnutí zamestnancov výchovy a odborného tímu na porade. Následne vedúca výchovy realizuje vyhodnocovanie za prítomnosti všetkých detí formou komunitného stretnutia. Každé dieťa má možnosť vyjadriť svoju mienku ako vníma predošlé obdobie, čo sa mu páčilo a čo by chcelo zmeniť. Ide o priestor vzájomnej reflexie a sebahodnotenia ako jednotlivca, tak aj v rámci skupiny. Vychovávateľka ponúkne deťom vnímanie konkrétnych situácií a udalostí aj pohľadom vychovávateľov pracujúcich v skupine. Vyhodnocovanie výchovnej činnosti slúži k pozitívnej motivácii detí pre ich ďalší rozvoj.

Medzi najčastejšie výchovné činnosti, ktoré sa v centre plánujú patria:

- aktivity zamerané na nácvik regulácie vlastného správania a zodpovednosti;
- vyhodnocovanie vlastných postojov a správania;
- tréning sociálnych a komunikačných zručností;
- tréning nadväzovania a budovania vzťahov, riešenie konfliktov;
- príprava na vyučovanie v úzkej spolupráci so školou;
- nácvik a upevňovanie sebaobslužných činností (hygienické návyky, starostlivosť o svoju izbu a prostredie, pranie, skladanie a odkladanie oblečenia a iné);
- nácvik a primerané zapájanie sa domácich prác (upratovanie, pomoc pri príprave jedál...)
- nakupovanie, plánovanie jedálneho lístka, vedenie k správnej životospráve;
- aktivity zamerané na zdravý životný štýl;
- výchova k manželstvu a partnerské vzťahy;
- nácvik finančnej gramotnosti a IT zručností;

- zapájanie sa do kultúrnych aktivít či programu mesta a iných inštitúcií;
- oslavy menín, narodenín a či iných sviatkov;
- slávenie významných sviatkov, medzinárodné a svetové dni;
- preventívne aktivity a programy – besedy a prednášky s odborníkmi, exkurzie;
- primeraná účasť na náboženských podujatiach, katechézach a sláveniach;
- športové a pohybové aktivity, rôzne hry, turistika, výlety a pod.

q) opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Centrum vykonáva pobytové opatrenia na základe rozhodnutia súdu, preto vypracováva v spolupráci s orgánom SPODaSK, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej len „IPROD“).

IPROD je súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre, najmä

- plánu sociálnej práce,
- plánu výchovnej práce s dieťaťom,
- hlavných úloh psychologickéj činnosti psychológa centra.

IPROD obsahuje:

- cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami (ďalej len „cieľ odbornej práce“), ktorý určí orgán SPODaSK a centrum spoločne,
- kontaktné údaje sociálneho pracovníka centra – koordinátora IPRODu,
- kontaktné údaje zamestnanca orgánu SPODaSK – manažéra prípadu.

Sociálny pracovník v centre je koordinátorom IPRODu, ktorý zodpovedá za zabezpečenie kontinuity vykonávaných odborných činností pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva v centre pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu.

V tomto procese plánovania sa usilujeme o multidisciplinárny princíp, čo predstavuje vzájomnú spoluprácu všetkých zainteresovaných subjektov pri nastavení adekvátnej a odbornej pomoci dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra. Po prijatí dieťaťa do zariadenia sa realizuje komplexné posúdenie dieťaťa, ktoré by malo byť ukončené do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do zariadenia na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení alebo výchovnom opatrení. Výsledkom komplexného posúdenia sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a následne čiastkových plánov v IPRODe.

V IPRODe sa určí termín prehodnotenia plnenia cieľa odbornej práce spolu s prehodnotením plnenia jednotlivých čiastkových plánov, ktoré nadväzujú na cieľ odbornej práce IPRODu. O spôsobe a kritériách hodnotenia plnenia cieľa odbornej práce IPRODu sa dohodne odborný tím spoločne so všetkými zainteresovanými subjektami. IPROD sa následne vyhodnocuje priebežne, v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh.

Z uvedeného vyplýva, že každý pracovník realizuje svoju časť vykonávania opatrení pre dieťa, zároveň však všetky naplnené, či nenaplnené úlohy, ako aj ciele sa musia odzrkadliť v IPRODe. Všetky čiastkové plány, ktoré tvoria súčasť IPRODu musia byť kompatibilné a musia vychádzať z cieľa odbornej práce.

1. Plán sociálnej práce

je čiastkovým plánom IPRODu, ktorý vypracováva sociálny pracovník

- ak sa centrum podieľalo na určení miery ohrozenia dieťaťa, uvádzame opis a spôsob, ako bola určená miera ohrozenia dieťaťa s ohľadom na nenaplnené potreby dieťaťa, riziká v rodine, faktory, ktoré ovplyvňujú situáciu v rodine, možnosti a zdroje rodiny riešiť situáciu dieťaťa a pod.; zväčša však túto úlohu vykonáva samotný orgán SPODaSK;
- zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, ktoré vykonal orgán SPODaSK, uvedieme v pláne sociálnej práce;
- sociálny pracovník v IPRODe zadefinuje ciele sociálnej práce v centre, vrátane čiastkových cieľov, plnením ktorých sa postupne dosahuje konečný cieľ orientovaný na napĺňanie potrieb dieťaťa. Konečný cieľ sa snažíme koncipovať tak, aby bol pochopiteľný a akceptovateľný pre všetky subjekty, hlavne pre dieťa a jeho rodičov, a je ho potrebné zadefinovať tak, aby ho bolo možné dosiahnuť opatreniami vykonávanými centrom a v súlade s cieľom plánu sociálnej práce s dieťaťom, ktorý vypracúva orgán SPODaSK;
- na tvorbe plánu sociálnej práce participujú spolupracujúce subjekty ktorými sú vnútorné zdroje centra, teda zamestnanci odborného tímu a ďalší zamestnanci priameho kontaktu s deťmi. Subjekty zapojené do pomoci rodine pochádzajú aj zo zdrojov mimo centra;
- Cieľ sociálnej práce, vrátane čiastkových cieľov, plnením ktorých sa postupne dosahuje konečný cieľ, orientujeme tak, aby naplňal potreby dieťaťa a definujeme ho tak, aby ho bolo možné dosiahnuť opatreniami vykonávanými centrom a v súlade s cieľom plánu sociálnej práce s dieťaťom, ktorý vypracúva orgán SPODaSK;
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov:
 - centra vrátane metód sociálnej práce,
 - orgánu SPODaSK,
 - plánu sociálnej práce s rodinou orgánu SPODaSK,
 - obce, akreditovaného subjektu, ak sa podieľajú na plnení plánu sociálnej práce,
 - ďalších osôb, ak boli v pláne určené úlohy pre tieto osoby;
- v plánovaní sociálnej práce konkretizujeme jednotlivé úlohy na dosiahnutie cieľa pre všetky spolupracujúce subjekty. V korelácii s cieľom sociálnej práce aj jednotlivé úlohy na jeho dosiahnutie musia byť konkrétne, merateľné, adresné a realizovateľné;
- pri konkretizovaní úloh na dosiahnutie cieľa definujeme aj kritérium hodnotenia splnenia úlohy a termín prehodnotenia úlohy. Výsledok prehodnotenia plnenia úloh vykonáva pracovník zodpovedný za koordináciu prípadu spravidla za účasti spolupracujúcich subjektov, manažéra prípadu a zamestnancov centra, ktorí môžu poskytnúť informácie k plneniu ostatných čiastkových plánov IPRODu;
- prehodnotenie plnenia úloh sa vykonáva pri každej zmene, ktorá má priamy vplyv na mieru ohrozenia dieťaťa. Vykoná sa preto aj v prípade, ak časový rámec tejto zmeny nekorešponduje s naplánovaným termínom prehodnotenia úlohy. Výsledok prehodnotenia plnenia úloh vykonáva centrum spolu s manažérom prípadu spravidla za účasti osôb participujúcich na tvorbe plánu sociálnej práce a zamestnancov centra participujúcich na tvorbe odbornej práce s dieťaťom;
- ďalšou rozhodujúcou skutočnosťou možno chápať najmä tie udalosti, ktoré by mohli mať vplyv na plnenie stanoveného plánu sociálnej práce, alebo ktoré by významným spôsobom mohli spôsobiť zmenu cieľa plánu sociálnej práce. Rozhodujúcimi skutočnosťami môžu byť napr. zmena zdravotného stavu dieťaťa, nepredvídaná udalosť v živote dieťaťa alebo jeho rodiny, dlhodobý nezáujem rodiny o dieťa, záujem ďalšieho

člena rodiny alebo blízkej osoby o zverenie dieťaťa do svojej starostlivosti, zmeny v procese prípravy dieťaťa na NRS a pod.;

- súčasťou plánu sociálnej práce je plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa;
- sociálny pracovník pri tvorbe plánu sociálnej práce využíva informácie zo sociálnej správy orgánu SPODaSK, prípadnej návštevy dieťaťa v domácom prostredí;
- v ďalšom období sa sleduje adaptácia dieťaťa na nové prostredie a následne sa mu poskytuje adekvátne odborná pomoc;
- dôležitou súčasťou práce s dieťaťom v centre je udržiavanie alebo obnova rodinných väzieb. Dieťa má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum poskytuje dieťaťu a jeho rodičom pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov;
- pri plánovaní sociálnej práce berieme v úvahu situáciu v rodine, kedy sa vykonáva pobytové opatrenie pre deti, ktoré sú umiestnené v rôznych zariadeniach, alebo keď dieťa, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie, má súrodencov, ktorí ostali v osobnej starostlivosti rodičov, prípadne sú umiestnení v inde. Tu sa snažíme realizovať také opatrenia, ktoré rešpektujú udržiavanie a rozvíjanie súrodeneckých väzieb;
- v procese návratu dieťaťa do biologickej rodiny sociálny pracovník participuje s orgánom SPODaSK na príprave dieťaťa a rodiny na návrat do prirodzeného rodinného prostredia.

2. Plán výchovnej práce s dieťaťom

Je čiastkovým plánom IPRoDu a jeho rozpracovaním na konkrétne ciele a postupy podľa aktuálnej potreby dieťaťa. Slúži na napĺňanie potrieb dieťaťa a podporu zdravého rozvoja osobnosti. Plán poukazuje na aktuálnu situáciu, v ktorej sa dieťa nachádza a z nej vyvodzuje úlohy pre jeho ďalšie smerovanie.

PVP vypracúva kľúčový pracovník dieťaťa (vychovávateľ, ktorému je dieťa osobne zverené). Je opisom napĺňaní potrieb dieťa, činností a cieľov, pri ktorých kľúčový pracovník dieťaťa rešpektuje jeho záujmy a potreby, podporuje a rozvíja jeho individualitu, samostatnosť, tvorivosť, poskytuje mu priestor na seberealizáciu a podporuje a rozvíja jeho talent. PVP vyhodnocuje raz mesačne kľúčový pracovník dieťaťa spolu s dieťaťom.

Pri tvorbe a stanovovaní úloh výchovného plánu sa zameriavame na:

- sprevádzanie dieťaťa pri spracúvaní faktu umiestnenia do centra: prečo je dieťa v centre, ako dlho tam bude, kto čo robí pre to, aby sa jeho situácia zlepšila;
- informácie o spôsobe udržiavania kontaktov s rodinou a blízkymi osobami ako aj ďalšie náležitosti programu centra, týkajúce sa dieťaťa;
- spôsob emočnej podpory pri zvládaní umiestnenia do centra v spolupráci s psychológom. Dieťa je nielen nútené prijať nové prostredie, nových ľudí, pravidlá, ale predovšetkým sa musí vyrovnáť so stratou všetkého, čo bolo doteraz súčasťou jeho života – vzťahových osôb, životného štýlu, známych vecí, ktoré ho obklopovali;
- citlivé včleňovanie dieťaťa do chodu samostatne usporiadanej skupiny, zoznamovanie sa s deťmi, pracovníkmi centra, oboznamovanie sa s pravidlami;
- pozorovanie reakcií dieťaťa na každodenné situácie;
- vtiahnutie dieťaťa do spolurozhodovania o podstatných udalostiach týkajúcich sa jeho života, plánovania ako aj fungovania samostatne usporiadanej skupiny;
- pomoc pri prechode do novej školy – zisťovanie úrovne vedomostí a vzťahu k učeniu;
- sprevádzanie dieťaťa pri všetkých zmenách týkajúcich sa jeho života.

Výchovný plán sa zameriava najmä na nasledujúce oblasti, pričom vychádza z aktuálnych schopností, zručností a možností dieťaťa:

- oblasť výchovy (sebaobslužné činnosti);
- oblasť sociálnych zručností (spolurozhodovanie, finančná gramotnosť);
- oblasť vzdelávania a pomoci pri príprave do školy - silné a slabé stránky;
- oblasť záujmovej a rekreačnej činnosti (talent a voľný čas);
- oblasť emocionality (prežívanie, vzťah k sebe, k iným);
- oblasť zdravotnej starostlivosti;
- oblasť spolupráce s rodinou dieťaťa;
- oblasť spolupráce s osobami blízkymi dieťaťa.

Vychovávateľ spolu s dieťaťom primerane veku a jeho mentálnym schopnostiam plánuje čiastkové ciele a konkrétne úlohy, ktoré uvedie vo výchovnom pláne. Za vypracovanie a vyhodnocovanie plánu výchovnej práce s dieťaťom zodpovedá kľúčový pracovník. Výchovný plán vyhodnocuje spolu s dieťaťom tak, aby zachytil rozvoj dieťaťa, či sa podarilo úlohy v danom období naplniť, ako to prežívalo dieťa, ako pristupovalo k daným úlohám, aké bolo jeho správanie, či použité metódy alebo odporúčania boli účinné a pod.

Výchovný plán zohľadňuje v jednotlivých úlohách aj odporúčania členov odborného tímu, ktoré sú výsledkom diagnostiky alebo ich intervencií počas práce s dieťaťom. Člen tímu, ktorý zistí dôležitú informáciu týkajúcu sa dieťaťa a rodiny bezodkladne o tom informuje ostatných členov tímu. Ak je to potrebné s danou informáciou sa pracuje v jednotlivých čiastkových plánoch IPRODu. V prípade mimoriadnej situácie, alebo riešenia výchovného problému na skupine je dôležité urobiť o tom písomný záznam. Prípadné odporúčania odborného tímu, ich realizáciu a konkrétne úlohy je potrebné zapracovať aj do výchovného plánu.

Vychovávateľ v termíne určenom v IPRODe komplexne vyhodnotí písomne celé obdobie v jednotlivých oblastiach, kde posúdi situáciu dieťaťa ako aj jeho psychický, fyzický a sociálny vývin (pedagogická diagnostika). Hodnotí úspechy a neúspechy, ktoré dieťa robí, ako sa posunul jeho rozvoj, ktoré výchovné metódy a použité výchovné prostriedky boli účinné a pod. V procese hodnotenia tiež zisťuje, ktoré ciele sa naplnili, ktoré sa stali neaktuálnymi, aký pokrok sa dosiahol a pod.

3. Hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra

Sú jedným z čiastkových plánov IPRODu.

Dieťaťu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu, psychológ po príchode do centra poskytne psychologickú intervenciu, ktorá je zameraná na stabilizáciu bezprostrednej emočnej reakcie dieťaťa na záťažovú situáciu prechodu do nového prostredia.

- Psychológ sleduje proces adaptácie dieťaťa na nové prostredie, vytváranie vzťahov a začlenenie do skupiny, zároveň zrealizuje vstupné psychodiagnostické vyšetrenie.
- Na základe výsledkov psychodiagnostického vyšetrenia vypracuje správu, v ktorej zhodnotí aj adaptačný proces dieťaťa a uvedie odporúčania pre výchovnú a odbornú činnosť s dieťaťom.
- Táto správa je súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa a je aj podkladom pre vypracovanie hlavných úloh psychologickkej činnosti.
- Každý polrok psychológ vyhodnotí plnenie hlavných úloh psychologickkej činnosti. Psychológ aktualizuje hlavné úlohy psychologickkej činnosti raz ročne, resp. v prípade potreby.

V rámci ďalšej psychologickej starostlivosti o dieťa psychológ poskytuje psychologické poradenstvo orientované na naplnenie vytýčených cieľov, sprevádza dieťa vývinovými obdobiami, osobnostným rozvojom a aktuálnymi ťažkosťami, ako i procesom interakcie s blízkymi vzťahovými osobami v procese sanácie rodiny.

Psychológ sa okrem iného podieľa aj na príprave preventívnych programov pre deti v spolupráci s odborným tímom centra, krízových Intervenciách, práci s ml. dospelým, príprave dieťaťa na NRS a jej aktualizácií, odporúčaní najvhodnejšej formy NRS a jejprehodnocovaní, zúčastňuje sa na prípadových konferenciách, sprevádza dieťa na odborné vyšetrenia.

Vyhodnocovanie plánu sociálnej práce a hlavných úloh psychologickej činnosti vykonáva odborný tím centra každý za svoju oblasť spravidla raz polročne, alebo v závislosti od druhu vykonávaných opatrení v centre.

Vyhodnotenia plánu výchovnej práce s dieťaťom vykonáva kľúčový pracovník dieťaťa v intervaloch raz mesačne a polročne.

r) podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

U všetkých detí v centre je podporovaná individualita. Deti majú právo vybrať si záujmovú činnosť sami, podľa svojich záľub. Centrum poskytuje deťom možnosť zúčastňovať sa záujmovej činnosti, ktorá je poskytovaná školami, základnou umeleckou školou, centrom voľného času, príp. inými organizáciami.

Centrum vytvára podmienky najmä na prípravu na školské vyučovanie, záujmovú, športovú, kultúrnu, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania viery podľa záujmu a potrieb jednotlivých detí.

- Multimediálna činnosť – jej cieľom je zvýšenie IT gramotnosti detí;
- Oddychová a relaxačná činnosť – cieľom je rozvoj detskej kreativity, podpora spolupráce medzi deťmi, akceptácia seba a iných, zvýšenie sebavedomia detí;
- Literárna činnosť – ide o pôsobenie pomocou detskej, náboženskej i umeleckej literatúry, organizovanie čítania vybraných textov alebo individuálneho čítania prostredníctvom odporúčaných kníh;
- Hudobná činnosť -- pôsobenie pomocou hudby, spevu, hrania na hudobný nástroj, v rámci týchto aktivít sa zameriame aj na nácvik piesní a kultúrnych programov;
- Praktická a kreatívna činnosť – jej cieľom je rozvoj zručností a tvorivosti prostredníctvom maľovania, kreslenia, modelovania z plastelíny, moduritu, hliny a rôzne ďalšie práce s prírodným materiálom, ktoré rozvíjajú zručnosť a tvorivosť, či podporujú rozvoj zmyslov a pozitívny vzťah k práci;
- Duchovná činnosť – jej cieľom je prispievať k rozvoju ducha. Vychovávateľia tu môžu využiť aj prácu s tichom, zvlášť v kaplnke, ktorá je umiestnená na prízemí budovy primerane veku a záujmu detí a rodičov;

Centrum má k dispozícii:

- Detské ihrisko na dvore nášho centra, kde je plocha na futbal, hojdačky, šmýkačky, lanový mostík a pavučina, preliezačky, lezecká stena, kolotoč, fitness zostava, trampolína,

pieskovisko a hračky do pieskoviska, záhradné ohnisko a drevené altánky, bazén cez letné prázdniny.

- Pre športovú činnosť máme bicykle, odrážadlá, kolobežky, detské motorky, kolieskové korčule, skateboard, korčule na ľad, lopty – na futbal, volejbal, basketbal, stolný tenis; rakety na tenis, bedminton, švihadlá, lyže na zjazdové lyžovanie a príslušenstvo k tomu (palice, lyžiarky, prilby), sánky, boby, klzáky, bránky na mini futbal (florbal), florbalky, hokejky, chodáky a iné.
- Využitie možností v meste – cyklistické chodníky a trasy, detské dopravné ihrisko, futbalové a detské ihriská, skatepark, krytá plaváreň, v lete kúpalisko a v zime ľadová plocha.
- Kultúrna činnosť – Kino Mier, Kino v obchodnom centre Madaras, Spišské divadlo, múzeum, knižnica, Kultúrne leto v meste, hudobné a iné predstavenia, koncerty ZUŠ, či iné podujatia.
- Rekreačná činnosť – vychádzky do prírody v okolí mesta, turistika v Slovenskom raji, vysokohorská turistika v Tatrách, rekreačno-poznávacie pobyty, letné tábory a iné.

Súčasťou výchovnej práce sú rôznorodé aktivity, ktorým sa snažíme vytvárať vhodné podmienky vo vedomí, že cieľom týchto aktivít a podujatí je formovanie nového človeka a ktoré priaznivo pôsobia na rozvoj osobnosti detí.

- organizujeme motivačné aktivity ako letné tábory zamerané na spoznávanie blízkeho i ďalekého okolia, zimné tábory (lyžiarske výcviky), poznávacie víkendové pobyty, turistické vychádzky a pod.
- realizujeme rôzne aktivity v rámci projektov, prostredníctvom ktorých chceme deti naučiť prekonávať samých seba a cez mnohé aktivity im pomôcť zvládať náročné životné situácie, naučiť ich mnohým životným pravdám, objavovať talenty a pravé životné hodnoty, obohatiť svoje vedomosti, tvorivosť, posilniť sústredenie, vnímavosť, sebavyjadrenie, sebareflexiu, vizuálne a verbálne usporiadanie zážitkov, uvoľnenie a nadhľad.
- zapájame sa do projektov, kde sa môžu deti naučiť ako racionálne využívať voľný čas a pritom v sebe objaviť doposiaľ nepoznané. Motívom rôznorodej činnosti je poznávanie prírody, ale aj ľudských výtvorov, kultúry a života ľudí. Ide o kultúrno-poznávaciu zložku.
- Dôležitá je tiež pohybová zložka zhodná s technikou vhodných športových aktivít a tiež určitý okruh odborných znalostí a vedomostí, ktoré sa v projektoch vyžadujú a ktoré musia zvládnuť, čo predstavuje odbornotechnickú zložku. Tieto chceme zabezpečiť tiež prostredníctvom besied, prednášok a prezentácií odborníkov z rôznych oblastí.

Centrum je inšpirované aj pedagogikou M. Montessori, ktorá vychádzala z predpokladu, že náboženstvo patrí medzi základné potreby človeka. Pedagogika M. Montessori je určená nie len pre veriacich, ale pre všetkých so zdravým myslením a vierou v dobro. Je to spôsob ako získať základné vedomosti pre svoj rozvoj a skúsenosti aj v oblasti náboženstva.

Každé dieťa má právo v centre slobodne prejavovať svoje náboženstvo a vieru, alebo byť bez vyznania. Preto aktivity nábožensky orientované sú realizované a ponúkané nenásilnou formou, možnosťou výberu zapojenia sa, prípadne nie. Napriek tomu sú aktivity plánované tak, aby boli prístupné pre všetky deti.

V centre dieťa nie je nútené, aby vyznávalo určitú vieru, či ideológiu, aby zmenilo svoju vieru alebo aby sa svojej viery vzdalo. Keďže však spirituálna potreba dieťaťa patrí medzi základné

potreby, snažíme sa vhodnou a nenásilnou formou ponúknuť dieťaťu, ktoré o to javí záujem, aj tieto hodnoty a možnosti. Zákonný zástupca maloletých detí môže výkon tohto práva usmerňovať s ohľadom na vyspelosť a rozumové schopnosti dieťaťa. Centrum sa snaží rešpektovať aj postoj rodiča k účasti dieťaťa na náboženských aktivitách.

s) opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Centrum v plnej miere zodpovedá za zdravotný stav dieťaťa. Zdravotnú a preventívnu starostlivosť zabezpečuje v ambulancii pre deti a dorast v mieste centra individuálne, podľa zdravotného stavu dieťaťa.

Ak deti umiestnené v centre pochádzajú priamo zo Spišskej Novej Vsi alebo blízkeho okolia centrum pediatra nemení. Ak je potrebná zmena pediatra z dôvodu vzdialenosti, centrum zabezpečí zaevidovanie dieťaťa do pediatickej ambulancie v Spišskej Novej Vsi, ako aj jeho vstupnú prehliadku.

Deti navštevujú lekára v sprievode dospelého zamestnanca centra. Odborná starostlivosť je deťom poskytovaná na základe odporúčenia obvodného pediatra. Odborné vyšetrenia psychológom, pedopsychiatrom, stomatólogom, detským nefrológom, endokrinológom sa dajú realizovať priamo v našom meste.

Ambulancia detského neurológa je najbližšie v Poprade a v Košiciach. Detské psychiatrické oddelenie v Prešove a v Michalovciach i Detská psychiatrická liečebňa v Hrani. Ostatné odborné vyšetrenia sa realizujú podľa potreby a čo najbližšie k miestu, v ktorom má centrum svoje sídlo.

Lieky sú deťom podávané len na základe lekárskeho odporúčenia. Lieky sú označené menom a presným dávkovaním. Podľa predpisu, v stanovenom čase, lieky podáva službukonajúci personál. Lieky sú uskladnené v uzamknuteľnej miestnosti, mimo dosahu detí.

O návšteve lekára, o druhu ochorenia a o podávaní liekov sa vedú záznamy v knihe hlásenie dňa a v pláne výchovnej práce.

O zdravotných úkonoch, o účele, povahe a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti, o možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia starostlivosti pre dieťaťa umiestneného v centre rozhoduje zariadenie v plnom rozsahu. Poverený zamestnanec u lekára podpisuje súhlas s bežným postupom vyšetrenia dieťaťa.

Pri hospitalizácii dieťaťa a pri vážnych zdravotných úkonoch dieťaťa súhlas podpisuje riaditeľ centra alebo ním poverená osoba.

K poskytovaniu zdravotnej starostlivosti patrí predovšetkým dodržiavanie hygieny. Za hygienu zodpovedá službukonajúci personál. V prípade infekčných ochorení, či iných skutočností, postupujeme podľa pokynu lekárov, RÚVZ a vnútorného poriadku centra.

t) opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Základnú školskú dochádzku centrum zabezpečuje v mieste pôsobenia centra. Žiakom základnej školy je zvyčajne zabezpečené vzdelávanie v základných školách v Spišskej Novej Vsi, kde centrum spadá podľa rajonizácie. V prípade nedostatku kapacity pre určitý ročník,

dieťa navštevuje školské zariadenie, ktoré mu určí mestský školský úrad z ôsmich základných škôl, ktoré sa nachádzajú v meste Spišská Nová Ves.

Dieťaťu, ktoré pred umiestnením do zariadenia navštevovalo školu v Spišskej Novej Vsi, sa škola nemení.

Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami navštevujú Špeciálnu základnú školu J. Fabiniho v Spišskej Novej Vsi, alebo ŠZŠ sv. Mária Maximiliána Kolbeho v Spišskej Novej Vsi. Deti po uplynutí adaptačného obdobia a podľa rozumových schopností do školy a zo školy prichádzajú samé. Dieťaťu, ktoré nie je schopné samo dochádzať do školy centrum zaistuje doprovod.

Mesto disponuje spolu trinástimi strednými školami, ktoré ponúkajú široké možnosti vzdelávania.

u) opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane ...

Centrum pri plnení svojho programu vychádza z Dohovoru o právach dieťaťa 104/1991 Z. z., z Dohovoru o právach dieťaťa so zdravotným postihnutím 317/2010 Z. z. a zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv (Charta ľudských práv).

Dieťa, alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, ako aj rodič a osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zariadenie, OcÚ, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti alebo iný štátny orgán, ktorý je príslušný podľa osobitných predpisov chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby.

To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samostatne, ale prostredníctvom tretej osoby.

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Práva dieťaťa v samostatne usporiadanej skupine

Dieťa má právo na

- svoje meno a príslušnosť, svoju česť a dobrú povesť;
- slobodu myslenia, svedomia a náboženstva;
- napĺňanie základných ľudských potrieb;
- slušné zaobchádzanie zo strany zamestnancov, detí a okolia;
- ochranu pred telesným a duševným násilím, urázaním, zneužívaním, zanedbávaním alebo nedbanlivým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním;
- požiadať o pomoc, keď sa mu stane krivda;
- informácie o všetkom, čo sa s ním deje;
- vedieť, kto sa bude o neho starať namiesto rodičov;
- vzdelanie;
- odpočinok a voľný čas;
- osobné súkromie;
- využívať v plnom rozsahu pridelenú miestnosť s príslušenstvom;
- využívať všetky priestory a zariadenia v centre slúžiace pre výchovno-vzdelávaciu činnosť;

- miesto, kde sa môže hrať;
 - aby jeho hračky a osobné veci iní ľudia používali len s jeho súhlasom;
 - aktívne sa podieľať na živote v CDR;
 - podieľať sa na realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti;
 - na to, aby sa disciplína zabezpečovala spôsobom zlučiteľným s ľudskou dôstojnosťou, kde sa telesné tresty vylučujú;
 - udržiavať kontakt s rodinou, ďalšími príbuznými a s blízkymi osobami;
 - prijímať návštevy vo vyhradených priestoroch a v čase k tomu určenom, nie v čase štúdia a nočného kľudu;
 - navštevovať svojich rodičov, príbuzných, resp. blízke osoby za dohodnutých podmienok;
- Monitorovanie osobných stretnutí a návštev, telefonátov, listov, balíkov, pohovorov evidujeme vo vytvorenom tlačive Monitoring kontaktov, ktorý je súčasťou PVP.

1. Spôsob udržiavania kontaktov dieťaťa a mladého dospelého s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah:

Centrum vytvára podmienky na udržiavanie kontaktu dieťaťa a mladého dospelého, pre ktorého je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, s rodičom, ďalšími príbuznými a inými blízkymi osobami. Kontakt môže udržiavať osobne, písomne, telefonicky, elektronicky (prostredníctvom sociálnych sietí, e-mailu), ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak.

Všetky druhy kontaktov sú zaznamenané do Monitoringu kontaktov, ktorý je súčasťou PVP.

2. Spôsob, akým sa dieťa, pre ktoré sa v centre vykonávajú opatrenia, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru:

Dieťa je v centre preukázateľne oboznámené s tým, že sa môže obrátiť na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru bez vedomia centra priamo alebo prostredníctvom inej osoby:

- vložením listu so svojím podnetom do Schránky dôvery, ktorá je umiestnená v priestoroch centra prístupných deťom. Schránku otvára raz za 14 dní sociálny pracovník, ktorý obsah schránky zaznačí do evidenčného zošita a odovzdá adresátom. Sťažnosti odovzdáva riaditeľovi centra, každá sťažnosť sa prešetří. Na podpísanú sťažnosť dáva písomnú odpoveď;
- elektronicky e-mailom, či cez on-line chat na webovej stránke daného orgánu;
- telefonátom na Linku detskej istoty;
- osobne v sídle daného orgánu.

Dieťa je poučené o možnostiach a spôsoboch podávania podnetov na príslušné orgány a na viditeľnom mieste má uvedené ich kontaktné údaje.

3. Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu

- **Doručovanie pošty** - zamestnanci centra prijímajú bežnú poštu dieťaťa. Pokiaľ je pošta (list, balík) adresovaná na meno dieťaťa, dieťaťu je doručená a poštu si otvára samé. Ak je pošta adresovaná na prvom mieste centru, pošta je otvorená zamestnancami centra. Dieťa má možnosť poslať poštu osobám podľa vlastného uváženia.
- **Prístup na internet** - podmienky prístupu dieťaťa na internet a na počítač vyhradený pre deti sú určené v centre podľa dohodnutých pravidiel a aktuálnych možností. Internet je k dispozícii podľa veku dieťaťa, t. j. individuálne a podľa potrieb.

- Ak ide o formu komunikácie napríklad s rodičom, príbuzným, či blízkou osobou, dieťa má možnosť prístupu na internet u sociálneho pracovníka alebo u službukonajúceho zamestnanca.
- Menšie deti sa oboznamujú s prácou na PC a majú možnosť prístupu na internet pod vedením vychovávateľa.
- Ďalšou možnosťou prístupu na internet v centre je Wi-fi, čo využívajú deti na písanie projektov do školy, na komunikáciu s kamarátmi cez FB a pod., sťahovanie hudby a iné. Na Wi-fi sa môžu väčšie deti pripojiť aj vlastným mobilným telefónom, ale vždy s ohľadom na zachovávanie zdravej psychohygieny pre seba, ako aj s ohľadom na ďalších členov samostatne usporiadanej skupiny.

V prípade nedodržania pravidiel môže byť prístup na internet dieťaťu obmedzený.

- **Používanie telefónu** - dieťa má možnosť využiť služobný telefón centra na kontakt s rodičom, či inou blízkou osobou. Rodičia a blízke osoby môžu dieťaťu telefonovať denne v určenom čase. Dieťa môže telefonovať podľa svojho výberu, avšak po dohode so sociálnym pracovníkom, či vychovávateľom, prípadne pri osobitnej udalosti.

V prípade, že dieťa vlastní mobilný telefón, pri jeho používaní sa riadi pravidlami dohodnutými v skupine. Používanie a odovzdávanie telefónu sa rieši individuálne podľa veku dieťaťa. Deti navštevujúce základnú školu odovzdávajú telefón vychovávateľovi o 20.00 hod. Stredoškólači a mladí dospelí môžu mať telefón u seba, no musia dodržiavať nočný klud a od 21.30 hod. netelefonujú.

K obmedzeniu používania mobilu dochádza aj z dôvodu zabezpečenia optimálnych podmienok nevyhnutných pre zachovanie dobrého duševného zdravia, psychickej pohody, výkonnosti, zlepšenia duševnej činnosti, kvality spánku a ochrany pred dlhodobým vplyvom elektromagnetického žiarenia na organizmus.

v) opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra,

1. Povinnosti dieťaťa na samostatne usporiadanej skupine

Všetky povinnosti vyplývajúce z Vnútorného poriadku centra sa od detí umiestnených v centre vyžadujú s ohľadom na ich vek, schopnosti, možnosti a zručnosti. Deti sú v centre vedené ku:

- dodržiavaniu Vnútorného poriadku centra a iných vnútorných predpisov a dohôd;
- pravidelnej školskej dochádzke a k príprave na vyučovanie;
- spolupráci so zamestnancami centra v prospech ich ďalšieho rozvoja;
- dodržiavaniu zásad ochrany osobných údajov;
- úcte voči všetkým v centre a k vzájomnej pomoci;
- rešpektovaniu práv ostatných detí a zamestnancov centra;
- ochrane spoločného majetku, k rešpektovaniu súkromného majetku iných osôb;
- zdravému životnému štýlu, s čím súvisí aj požiadavka na dodržiavanie zákazu fajčenia, alkoholických nápojov, omamných a iných psychotropných látok a v prípade podozrenia na požitie sa podrobia testu/dychovej skúške;
- pravdivosti a kaktívneho postoju v prípade ohrozenia detí, skupiny alebo zamestnancov centra;
- dodržiavaniu kultúrno-spoločenských zásad správania v spoločnosti, v škole a pod.;

- ochote zapájať sa do prác a pomáhať v centre podľa dohôd a zadelenia zverených úloh.

2. Povinnosti rodičov, príbuzných a osôb blízkych dieťaťu

- Všetky návštevy dieťaťa v centre sa musia vopred ohlásiť a dohodnúť so zamestnancami centra;
- dodržiavať zásady kultúrno-spoločenského správania, napr. dodržiavať dohodnuté časy stretnutí, jednať s pracovníkmi centra slušne a pod;
- na stretnutie s dieťaťom, či na konzultáciu s pracovníkom centra prísť čistý a triezvy, prípadne nebyť pod vplyvom žiadnych omamných látok;
- rodič, či iná návšteva nesmie svojím zdravotným a psychickým stavom ohrozovať zdravie a život detí a zamestnancov centra;
- na návšteve, pri stretnutí s dieťaťom, či na konzultácii s pracovníkom centra nesmie byť rodič, či iná návšteva, agresívny voči dieťaťu, iným klientom, či voči pracovníkom centra;
- nesmie útočiť ani fyzicky, ani slovné;
- pri styku s dieťaťom sa musia dodržiavať pravidlá, ktoré sa dohodli s pracovníkmi centra;
- v kontakte s dieťaťom vyžaduje centrum schopnosť rešpektovať náladu a chuť dieťaťa na stretnutie s ním;
- rodič a každý návštevník rešpektuje chod samostatne usporiadanej skupiny a v prípade organizovanej akcie si dohodne iný vhodný termín návštevy.

w) taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinnosti podľa písmena v), vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre nesúhlasia

Základné činnosti centra sú postavené na rešpektovaní ľudských práv a slobôd, ľudskej dôstojnosti, dohovoru o právach dieťaťa a na individuálnom prístupe k napĺňaniu potrieb dieťaťa.

Výchova a hodnotenie v centre je založené **na kladnom a pozitívnom prístupe, ktorý povzbudzuje dieťa v snahe k lepšiemu.**

Dieťa je vychovávané a motivované predovšetkým:

- imitačným učením - pozitívne vzory rovesníkov, významných ľudí, osobností, svätcov atď.
- pochvalou - za slušné správanie, pomoc, spoluprácu s vychovávateľmi, za dobrý príklad dávaný skupine môže byť dieťaťu
 - udelená ústna pochvala,
 - písomná pochvala od riaditeľa centra.
- udelením rôznych výhod na základe splnených úloh, samostatnosti a sebaobsluhy v závislosti od veku a duševnej vyspelosti, za dobrovoľné plnenie úloh, pomoc mladším a slabším, správanie v škole, prístup k vzdelávaniu, správanie na verejnosti, dodržiavanie vnútorného poriadku centra, plnenie školskej dochádzky, školské výsledky, reprezentáciu centra na verejnosti, účasť na súťažiach a aktivitách v rámci centra alebo školy a pod. Medzi výhody patrí
 - dovoľenie účasti na mimoriadnej aktivite,
 - udelená hmotná odmena a podobne.

K výberu jednotlivých **výchovných prostriedkov za nedodržanie povinnosti** sa pristupuje na základe závažnosti dôsledkov správania sa konkrétneho dieťaťa a zároveň sa výchovné prostriedky terminujú individuálne a priebežne sa vyhodnocujú.

Zmeny sa sledujú kontinuálne a vyhodnocujú na poradách s odborným tímom.

Dieťa je vedené k tomu, aby porozumelo a pochopilo, prečo sa pristupuje k výchovnému prostriedku. V prípade, že dieťa tomu zjavne nerozumie, nemá náhľad na situáciu, je na zvážení vychovávateľa, aby prizval člena odborného tímu, ktorý by viedol s dieťaťom ďalší rozhovor o vhodnosti, či nevhodnosti jeho správania a primäl ho k prijatiu a pochopeniu.

O sankcii rozhoduje službukonajúci vychovávateľ v spolupráci s kľúčovým pracovníkom dieťaťa, prípadne sa podľa závažnosti problému poradí s členmi odborného tímu.

Výchovné opatrenie má mať motivačný charakter a je súčasťou motivačného rozvoja osobnosti. V prípade, že **dieťa s použitím výchovného opatrenia nesúhlasí**,

- je možné výchovné opatrenie odložiť a prehodnotiť pri pohovore s vychovávateľom v prítomnosti člena odborného tímu, prípadne riaditeľa centra;
- dieťa si má navrhnúť opatrenie samo.

Medzi výchovné prostriedky za nedodržanie povinnosti patria:

- verbálne
 - ústne upozornenie dieťaťa s príslušným emocionálnym nábojom, nutné pre okamžité ukončenie nevhodnej aktivity;
 - individuálny rozhovor o nevhodnosti správania dieťaťa,
- písomné
 - napomenutie od riaditeľa centra,
- zážitkové
 - obmedzenie sledovania televízneho programu a práce na PC,
 - obmedzenie Wi-fi pripojenia, používania mobilu a pod.,
 - obmedzenie, alebo zákaz vychádzok na určitú dobu,
 - vylúčenie z jednotlivkej akcie (ísť do kina a pod.),
 - odňatá priznaná výhoda,
- hmotné
 - neposkytnutie celého vreckového, príp. zníženie vreckového v danom mesiaci – za útek zo zariadenia.

Uvedené výchovné prostriedky sa stanovujú na určený čas a očakáva sa pri nich náprava v správaní dieťaťa. **Čas ich trvania** je rôzny, závisí od závažnosti skutku. Môže to byť hodina, istá časť dňa, celý deň, maximálne týždeň.

Pokarhanie a pochvala sú kľúčovým pracovníkom zaznamenané do IPRODu dieťaťa a do PVP. Podklady k hodnoteniu sú denne zaznamenávané do knihy hlásenie dňa. Celkové správanie detí sa hodnotí raz mesačne na stretnutí skupiny.

x) spôsob vyplácania vreckového podľa § 66 zákona

Dieťa, ktoré bolo umiestnené do centra na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, výchovného opatrenia a nariadenej ústavnej starostlivosti, má nárok na vreckové a vecné dary. Na účel usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa sa dieťaťu poskytuje vreckové mesačne vo výške podľa veku dieťaťa.

Vreckové vypláca ekonóm zariadenia na základe zoznamu detí umiestnených v samostatnej skupine, ktorým je potrebné v danom mesiaci vyplatiť vreckové.

Z pokladne centra vreckové dieťaťa preberá poverený pracovník zariadenia a odovzdá ho výdavkovým pokladničným dokladom vychovávateľovi.

- Od povereného zamestnanca si dieťa prevezme vreckové v hotovosti, s protipodpisom v internom doklade o vyplatení vreckového, aj so záznamom v individuálnom PVP. Výnimku tvoria deti, ktoré nie sú schopné sa podpísať, za tieto deti prevzatie vreckového podpisuje kľúčový vychovávateľ dieťaťa. Využívanie vreckového je nácvikom finančnej gramotnosti, ku ktorej je dieťa vychovávateľom vedené.
- Spôsob využitia vreckového je v kompetencii dieťaťa, pričom sa dieťaťu vzhľadom na jeho vyspelosť a vek poskytuje potrebná pomoc. Spôsob využitia vreckového, ako aj pomoc poskytnutá pri voľbe spôsobu využitia vreckového a nakladanie s vreckovým sa zaznačí do IPROD a PVP.
- Keď sa dieťa rozhodne, že si hotovosť ponechá pri sebe, centrum nezodpovedá za stratu alebo odcudzenie peňazí.
- Z vreckového možno so súhlasom dieťaťa tvoriť úspory. Tvorba úspor má byť zahrnutá aj v IPRODe dieťaťa a v PVP dieťaťa.
- Z dôvodov hodných zreteľa, najmä z dôvodu výchovného pôsobenia, možno dieťaťu poskytnúť vreckové aj v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu vyplatiť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume alebo suma zodpovedajúca tomuto rozdielu sa uloží na osobný účet dieťaťa.
- Pri poskytnutí vreckového vo viacerých splátkach, alebo v nižšej sume, je centrum povinné dieťaťu primeraným spôsobom vysvetliť dôvod tohto počínania a umožniť dieťaťu s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na poskytovanie vreckového.
- Pri poskytnutí vreckového vo viacerých splátkach, či v nižšej sume je centrum povinné zhodnotiť, či sa dosiahol sledovaný účel. S daným hodnotením oboznámi aj dieťa.
- Ak sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra, suma vreckového ustanovená na mesiac sa znižuje o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých bolo dieťa mimo centra.
- Dieťa nie je povinné využitie vreckového zdokladovať dokladmi o kúpe. Preukazovanie použitia vreckového sa vyžaduje len v prípadoch, ak je to vhodné a účelné z výchovných dôvodov. Zdôvodnenie sa zaznamenáva v IPRODe a PVP.

y) opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi, deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania.

Mimoriadnou situáciou v centre sa rozumie predovšetkým situácia, pri ktorej dieťa ohrozuje seba, ostatné deti alebo zamestnancov centra. Mimoriadna situácia môže mať podobu zranenia dieťaťa, útek zo zariadenia, sebapoškodzovania, útoku na iné dieťa, zamestnanca centra alebo inú osobu a to všetko spravidla v afektovom stave.

Vychovávateľ v službe danú skutočnosť rieši okamžite a v závislosti od jej povahy rozhoduje o privolaní RZP, polície, prípadne iných zložiek s cieľom zvládnuť danú situáciu. O danej situácii informuje neodkladne riaditeľa centra.

O mimoriadnej udalosti je príslušným vychovávateľom vyhotovený písomný záznam do knihy hlásenie dňa, prípadne do Knihy úrazov a do PVP.

Nedovolené opustenie centra dieťaťom - útek

1. Ak dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opustí centrum bez súhlasu centra alebo sa do centra nevráti v určenom čase, centrum danú skutočnosť bezodkladne oznamuje príslušným orgánom a osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa.

2. Ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt mimo centra a dieťa sa v určenom čase nevrátilo, centrum bezodkladne vyzve rodiča dieťaťa, aby do 24 hodín od vyzvania zabezpečil návrat dieťaťa do centra. Rovnako to platí vo vzťahu k prarodičom, súrodencom a iným, dieťaťu blízkym osobám. Ak sa dieťa v určenom čase nevráti postupujeme podľa bodu 1.

3. Za útek považujeme svojvoľné opustenie centra bez vedomia službukonajúceho vychovávateľa alebo iného zamestnanca centra.

4. Sociálny pracovník do 24 hodín oznámi útek príslušnému ÚPSVaR, rodičom, súdu, ktorý zveril dieťa do starostlivosti centra a v prípade mimoriadnej udalosti aj príslušnému prokurátorovi.

Postup pri úrazoch

- Pri úraze službukonajúci zamestnanec poskytne okamžite prvú pomoc.
- V závislosti od závažnosti zranenia privolá prvú pomoc.
- Ak sa jedná o menší úraz vychovávateľ poskytne zranenému dieťaťu neodkladnú prvú pomoc a v prípade potreby zabezpečí doprovod zraneného k lekárovi. Službukonajúci personál dieťa pozoruje aspoň 24 hodín od úrazu.
- Rovnaký postup platí aj pri intoxikácii dieťaťa alkoholom alebo inými návykovými látkami.
- K evidencii úrazov slúži Kniha úrazov detí, ktorá je uložená v izbe službukonajúcich. Záznam o úraze vyplní vychovávateľ čo najskôr a odovzdá ho riaditeľovi centra.
- Pri úraze, či nevoľnosti vychovávateľa, privolá RZP a pomoc dospelého zabezpečí druhý zamestnanec, prípadne niektoré staršie dieťa. Postupuje sa podľa pokynov BOZP a informuje sa riaditeľ centra.
- K evidencii úrazov zamestnancov slúži Kniha úrazov, ktorá je uložená v kancelárii riaditeľa.

Postup pri riešení šikanovania

- Pri podozrení zo šikanovania je potrebné okamžite to nahlásiť riaditeľovi centra.
- Riaditeľ spolu s odborným tímom rozhodne o ďalšom postupe na základe posúdenia a závažnosti danej situácie.
- Zamestnanci centra dbajú na zaistenie ochrany prípadným obetiam a vo zvýšenej miere si všímajú možné príznaky šikanovania.
- Riaditeľ a odborný tím prešetria danú situáciu a spíše sa zápisnica.
- Ak je podozrenie, že na dieťati bol spáchaný trestný čin šikany, riaditeľ centra nahlási túto skutočnosť príslušníkom PZ a príslušným orgánom.
- Vzniknutú situáciu odborný tím prekonzultuje následne s obeťou a s deťmi na skupine. Využijeme aj pomoc zvonku ako CPP, klinického psychológa, psychiatra, psychoterapeuta a pod.

- Vypracujeme a zaevidujeme preventívne postupy, krízový plán a nastavíme sa opatrenia, ktoré by zabránili ďalšiemu rizikovému správaniu a šikane.

Postup pri sebapoškodzovaní, sebvražednom pokuse alebo agresivite dieťaťa

- Pri sebapoškodzovaní, či sebvražednom pokuse je okamžite kontaktovaná lekárska pomoc, prípadne polícia SR a riaditeľ zariadenia.
- Pri agresivite dieťaťa, ktorá ohrozuje zdravie a životy iných, prípadne vlastný život dieťaťa a nie je v silách vychovávateľa dieťa upokojiť je okamžite kontaktovaná lekárska pomoc, prípadne PZ SR.
- O mimoriadnej udalosti je príslušným vychovávateľom vyhotovený písomný záznam, zápis do knihy hlásenie dňa a do knihy úrazov.
- Následne riaditeľ v spolupráci s odborným tímom a s príslušnými vychovávateľmi kontaktuje odborných pracovníkov (ošetrojúci lekár, psychoterapeut, psychiater...).

Riešenie konfliktov medzi deťmi a zamestnancami centra

- Riešenie osobných konfliktov s jednotlivými deťmi nerieši vychovávateľ pred celou skupinou, ale zameriava sa na individuálnu konzultáciu.
- Problémy rieši s vedením centra, prípadne s odborným tímom.
- Na ochranu zamestnanca je zo strany centra podľa potreby a záujmu poskytnutá možnosť individuálnej supervízie.
- V bezprostrednom ohrození vychovávateľ požiada o pomoc kolegu alebo vedenie centra pre zaistenie dohľadu nad deťmi, zaistenie bezpečia pre ostatné deti, prípadne izoláciu agresora a keď to situácia vyžaduje privolanie pomoci: lekár, polícia...

Trestný čin

- Zamestnanec centra je povinný, aby prekazil spáchanie trestného činu (vydieranie, krádež, ublíženie na zdraví, lúpež, pohlavné zneužitie a pod.) včasným oznámením riaditeľovi centra a zároveň orgánom činným v trestnom konaní. Neoznámenie trestného činu rovná sa spáchanie trestného činu.

Mimoriadne udalosti

Mimoriadnou udalosťou je: usmrtenie, zabitie a úmrtie osoby umiestnenej v zariadení a iná udalosť, ktorá svojou povahou môže vzbudiť široký ohlas verejnosti.

Pri usmrtení, zabití a úmrtí dieťaťa v zariadení je:

- Okamžite privolaná RZP, následne je prizvaný pohotovostný lekár za účelom obhliadky mŕtveho, ktorý vypíše potrebné tlačivá.
- Hneď sa privolá aj riaditeľ zariadenia.
- Následne sa zavolá pohrebná služba za účelom prevozu na pitvu zomrelého.
- Po obhliadke lekárom, do momentu prevzatia zomrelého, sú jeho pozostatky uložené v osobitnej, chladnej miestnosti.
- Centrum oznámi rodičom úmrtie dieťaťa.
- Ďalšie úkony spojené s prevozom a pohrebom dieťaťa riešia rodičia v spolupráci s obcou a centrom.
- Sociálny pracovník oznámi úmrtie dieťaťa príslušnému súdu a príslušným orgánom.

Centrum pri mimoriadnych udalostiach akými sú nahlásenie nezvestnosti, dlhodobé úteky, ublíženie na zdraví a podozrenie zo spáchania trestného činu dieťaťom a na dieťati, úmrtie

dieťaťa, pokus o samovraždu, dokonanú samovraždu, živelné pohromy a podobne, o daných skutočnostiach bezodkladne písomne informuje:

- ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor vykonávania opatrení SPODaSK v zariadeniach,
- a v zmysle príkazu generálneho prokurátora aj príslušného prokurátora.

Opis techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

Deeskalácia konfliktných situácií nám pomáha predchádzať alebo zmierniť negatívne dôsledky konfliktu, ako sú napríklad násilie, stres, poškodenie vzťahov alebo následná strata dôvery. Umožňuje obnoviť dialóg a spoluprácu medzi dieťaťom a fyzickou osobou. Ide o riešenie, ktoré je pre všetkých dôležité pre bezpečnosť nielen detí, ale aj fyzických osôb a vyžaduje si určité zručnosti, ako sú aktívne počúvanie, empatia, asertivita, rešpekt, kompromis a kreativita.

Centrum priebežne zabezpečuje školenia zamestnancov, aby vedeli zvládať situácie vyžadujúce deeskalačné techniky.

Techniky deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania v centre:

- **Prevenčia** – na predchádzanie napätia, konfliktu, či agresii v správaní detí a mladých dospelých využívame v centre preventívne programy realizované minimálne 4 krát ročne psychológom centra so spolupracujúcimi subjektami.
- **Základné techniky** –
 - **aktívne načúvanie** – komunikačná technika, ktorou načúvame dieťaťu, alebo mladému dospelému so zámerom porozumieť tomu, čo chce povedať. Cieľom je správne interpretovať zachytenú verbálnu či neverbálnu správu a porozumieť jej, čo umožní v počiatočnej fáze eliminovať riziko vzniku konfliktnej situácie a agresívneho správania.
 - **riadený rozhovor** – usmerňovaným rozhovorom a cieľavedome kladenými otázkami sa snažíme rozpoznať pravdu o určitom probléme. Ide o zistenie čo najväčšieho množstva informácií o dieťati, či fyzickej osobe o jeho prežívaní, emotívnom rozpoložení, postojoch a problémoch. Túto metódu využívame nie len na diagnostiku problémov, ale aj na samotné riešenie problému, či sporu.
 - **odvrátenie pozornosti** – touto rétorickou technikou pri ktorej zámerne uvádzame vedľajšie alebo bezvýznamné informácie a témy, máme v úmysle odkloniť alebo vykoľajiť argumenty s cieľom odvrátiť pozornosť od hlavného problému.
 - **odhaľovanie podstaty, taktika „áno-ale“** – dieťa využíva agresiu na zdôraznenie svojho tvrdenia. Určíme jeho základnú potrebu, zbavíme ho emočného sprievodu a bezpodmienečne prijmemo jadro sťažnosti dieťaťa. Uznáme jeho prežívanie, či stav a pozveme ho k rozhovoru na danú tému. Týmto krokom obrátíme zameranie pozornosti dieťaťa z konfrontácie na diskusiu. Túto taktiku využívame hlavne v počiatočných fázach, kedy zaujmeme pozornosť dieťaťa a poskytneme mu istotu svojej pomoci.
 - **zrkadlenie** – pomocou reči tela opakovaním gest a postojov druhého sa snažíme naladiť na znepokojené dieťa, či mladého dospelého a priviesť ho k viac otvorenému postoj, vyvolať stav mysle, ktorý je viac prijímajúci a získať si uňho isté sympatie, či dôveru na zmiernenie napätej situácie.
 - **neverbálna komunikácia** – postoj tela tu nie je konfrontačný ani defenzívny – nemať ruky v bok, skrížené na prsiach, je potrebné vedome mať pod kontrolou svoje gestá a postoje. S rozrušeným dieťaťom, či mladým dospelým komunikujeme v rovnakej

výške. Lepšie je sedieť, aj keď sa vystavujeme vyššiemu riziku napadnutia. Mimika aj gestá musia byť v súlade s verbálnym prejavom. Od dieťaťa udržujeme vzdialenosť asi 1m a pri slovnej agresii túto vzdialenosť môžeme zvýšiť trikrát. Pri znížení agresívnych prejavov dieťaťa sa znižuje aj náš odstup od neho. Agresívneho dieťaťa sa nesmieme dotýkať a aj pri ukludnení treba dotyky zväziť. Stály a dobrý očný kontakt vyjadruje našu istotu a úprimnosť. Zásadne sa vyhýbame zastrašujúcim pohľadom.

- **verbálna deeskalácia** – základným princípom ktorý využívame, je kľudný a jasný tón hlasu. Tón hlasu musí zodpovedať energii komunikácie, nálade a výrazu tváre. Udržujeme plynulú komunikáciu. V počiatočných fázach upokojenia vydávame jednoduché a jasne formulované návrhy ako: „Podme si sadnúť, porozprávame sa o tom, čo potrebuješ“. V osobnej konfrontácii sa snažíme prehliaďať slovné útoky a urážky na našu osobu, venujeme sa vecným témam. Neprejavujeme odpor. Vystupujeme s ochotou vyriešiť problém dieťaťa, v úlohe toho, kto pomáha a dieťa neobmedzuje. Niekedy nie je možné dieťa uviesť do úplného pokoja. Pokiaľ sa agresívne napätie znižuje, zanecháme ďalšie pôsobenie na dieťa, aby sa nevyvolala ďalšia vlna napätia.
- **taktika vyjednávania: dosiahnutie rovnováhy štýlom „výhra-prehra“ vs. „výhra-výhra“** – konflikt medzi záujmami dieťaťa a zamestnanca obvykle vyústi do agresie, ktorá je reakciou na pociťovanú stratu nenaplnenej požiadavky. Ide o stav „výhra-prehra“. Naším cieľom je dosiahnuť rovnováhu „výhra-výhra“. Využijeme možnosť dať dieťaťu v komunikácii na výber z nejakých činností a možností, aby získalo pocit kontroly nad situáciou. Ponúkané možnosti môžu pritom viesť všetky k želanému cieľu. Treba mu dať čas, aby sa mohlo rozhodnúť pre nami ponúkaný variant a docieľiť vytvorenie atmosféry, v ktorej sa bude cítiť skutočne alebo zdanlivo poverené rozhodnúť sa samo.
- **Používanie šetrných techník ochrany**
 - **zabezpečenie bezpečnosti zúčastnených osôb** – popri starostlivosti o rozrušené dieťa, prípadne agresora, zabezpečíme ochranu ostatných detí na skupine oddelením od agresora, upokojením a usmernením čo môžu teraz robiť.
 - **obmedzujúce prostriedky** – prevenciou pre zvýšenú bezpečnosť, zdravie a život dieťaťa je uzamknutie budovy; ďalším prostriedkom môže byť riadená činnosť (cielené zaujať a zamestnať dieťa, aby zostalo v prítomnosti vychovávateľa); prípadne segregácia od skupiny (poslať agresora na istý čas do izby upokojiť sa) a iné.
 - **špeciálne úchopy** – tieto obmedzujúce prostriedky sa využívajú výlučne ako ochrana pred prípadným ublížením na zdraví, či už dieťaťa, fyzickej osoby, alebo zamestnanca, ktoré by mohlo nastať pri fyzickom kontakte. Ide o cielenú činnosť, ktorá je bezbolestná, šetrná a v maximálnej miere znižuje riziko poranenia, alebo ublíženia. Špeciálne úchopy nie sú sebaobranné techniky, práve ich použitím dochádza vo väčšine prípadov k upokojeniu dieťaťa, alebo fyzickej osoby.

V prípade neúspešnosti spomenutých deeskalačných techník zamestnanec centra privolá RZP. Súčasne o danej udalosti informuje riaditeľa centra. Na záver je potrebné spísať záznam o vzniknutej situácii.